

Prioriterte tiltak for koronasituasjonen april-mai 2020

Musikkindustriens Næringsråd (MIR) er et nettverk av norske landsomfattende musikkorganisasjoner som jobber for å styrke musikkindustriens næringsinteresser. Vi samler artister, komponister, tekstforfattere, musikere, managere, produsenter, arrangører, plateselskap og forleggere i Norge. Vår oppgave er å sikre at den norske musikkindustrien oppnår økte inntekter og økt sysselsetting basert på kunstnerisk virksomhet.

MIR kartlegger løpende hvordan dagens krisepakker for oppfølging av koronasituasjonen slår ut for våre medlemmer. Målet er å høste erfaringer og foreslå ytterligere tiltak som skal dekke eventuelle hull og grupper som faller utenfor krisepakkene.

Dette dokumentet inneholder prioriterte tiltak fra Musikkindustriens Næringsråd (MIR) per april 2020. Dokumentet deles med politikere og statsapparat i pågående forhandlinger og samtaler. Ytterligere forslag til konkrete løsninger og prioriteringer settes opp på agendaen i MIR utover våren.

Innhold:

Konsekvenser ved bortfall av vederlagsinntekter	2
Konsekvenser ved bortfall av konsertinntekter	4
Konsekvenser ved bortfall av salgsinntekter	6
Musikkindustriens Næringsråd som rådgiver	7

Konsekvensene av COVID-19 og forslag til løsninger

Musikkbransjen utgjør en arbeidskraftintensiv bransje med verdikjeder hvor leddene er veldig avhengige av hverandre. Samtidig vet vi at dette er en bransje preget av svært små marginer. MIR er glade for det som nå er kommet på plass av offentlige tiltak for å avhjelpe situasjonen for vår sektor.

Norsk musikkbransje er likevel bekymret for at bortfallet av inntekter fra konserter, rettigheter og salg av musikk som ikke kompenseres av noen tiltakspakker i dag, vil slå beina under en hel industri. Under følger en beskrivelse av konsekvensene for disse områdene, og MIRs forslag til tiltak som kan innføres for å avhjelpe disse områdene.

Konsekvenser ved bortfall av vederlagsinntekter

Norske musikkforlag, plateselskaper, management, låtskrivere, komponister og produsenter m.m. får et langsiktig inntektsbortfall som direkte følge av regjeringens tiltak i forbindelse med viruspandemien. Arrangementsforbud og nedstengning av en rekke aktører medfører bortfall av inntekter over lang tid. At det ikke arrangeres konserter, kino- og teaterforestillinger, eller spilles bakgrunnsmusikk på stengte serveringssteder, hoteller, fly, treningsentre ol., gir senvirkninger i vederlagsinntektene. Dette vil gi en vesentlig redusert investeringsevne, og med det konkurransekraft for bransjen, fra desember 2020 og minst langt ut i 2021. Når vi i tillegg ser at radiostasjoner taper store penger på annonsesvikt, og tv- og filmproduksjoner innstilles, vil dette gi negative virkninger i enda lengre tid.

Gramo og TONO har estimert tapene fra mars t.o.m august til henholdsvis 38 millioner og 107 millioner kroner. Undersøkelser som "Musikk i tall"¹ og «Kunstens økonomi - kunstens autonomi»² viser derimot at vederlag bare utgjør omkring en fjerdedel av inntektene til de som skaper, utøver og produserer musikken. De totale tapene for komponister, musikere, plateselskap og musikkforlag er derfor langt høyere enn Gramo og TONOs anslag alene kan synliggjøre.

GRAMO

Gramo innkrever i et normalår over 170 millioner kroner i vederlag fra radiokringkasting og annen offentlig fremføring av innspilt musikk på vegne av artister og produsenter. Gramoinntektene er for rettighetshaverne en svært viktig og nødvendig inntektskilde for å få virksomhetene til å gå rundt.

Nær 45% av Gramos omsetning et normalår kommer fra annen offentlig fremføring. Som følge av koronautbruddet er disse inntektene anslått til å gå ned 75% per måned så lenge nedstengingen av Norge varer. I tillegg kommer konsekvensene av nedstengingen til å påvirke inntektene i lang tid også etter at hverdagene etterhvert kommer mer tilbake, idet vi regner med å se en rekke konkurser og nedleggelse av serveringssteder, overnattingssteder, butikker osv. som følge av korona.

I tillegg er kringkasting via de kommersielle radiokanalene under stort press grunnet nedgang i annonseinntekter som følge av corona, og det beregnes en nedgang i inntekter fra utlandet og i finansinntekter.

For Gramos rettighetshavere er det av stor betydning å opprettholde forutsigbarheten på inntektene fra Gramo. For produsentene eksisterer det knapt ordninger som ellers kompenserer for nedgang i inntekter, som følge av nedgang i vederlag fra Gramo, nedgang i andeler fra konsertinntekter, nedgang i fysisk salg osv.

Gramos totale budsjetterte nedgang i inntekter fra mars og ut august 2020 er totalt 38 MNOK. Spesifikasjon for de ulike områdene følger av vedlagte oversikter.

Forslag til løsning:

På vegne av produsenter og utøvere foreslår vi en fondsordning som kompensasjon for tapte vederlagsinntekter som forvaltes av Gramo. Gramo vil sørge for at de som ellers ville mottatt vederlag vil motta forholdsmessig kompensasjon. Gramo vil innføre retningslinjer for å hindre dobbeltkompensasjon i den grad utøvere og/eller produsenter er dekket av andre ordninger fra myndighetene ifm. koronasituasjonen.

¹ [Kunst i tall 2018](#) (2019), utarbeidet av Rambøll Management Consulting på oppdrag fra Kulturrådet

² [Kunstens autonomi og kunstens økonomi](#) (2015), utredning for Kulturdepartementet

TONO

TONO forvalter rettighetene til komponister, tekstforfattere og musikkforleggere ved offentlig tilgjengeliggjøring av musikkverk. De norske og utenlandske opphavere og musikkforlag som TONO forvalter rettighetene til ble fra 11. mars umiddelbart rammet hardt av koronasituasjonen. Konserter ble avlyst, hoteller, serveringssteder og butikklokaler ble lukket. Bestillingsverk kansellert eller satt på hold og låtskrivercamps avlyst.

TONO har beregnet forventet inntektsbortfall i perioden 11. mars 2020 og ut august 2020 til MNOK 107, med utgangspunkt i regnskapstall for 2019. Det er rimelig å forvente at koronasituasjonen vil prege samfunnet i *hele* 2020. Konkurser og nedleggelse vil åpenbart lede til betydelige tap for TONOs rettighetshavere også i 2021, sammenlignet med et «normalår» 2019.

Utfordringene for TONOs medlemmer er at tapene som følge av nedstengning skjer nå, men realiseres først i 2021 fordi systemet med kollektiv forvaltning har et etterslep som gjør at tap synliggjøres først kalenderåret etter.

Dersom situasjonen normaliseres før dette, og spesialordninger som regjeringen har opprettet avsluttes, vil de som skaper musikken og musikkforlagene (som representerer mange av disse) ikke kunne bli kompensert på noen måte. Dette vil være kritisk for norsk musikkliv, og et direkte resultat av at staten stengte muligheten for blant annet konsertvirksomhet, og for mange ulike bedrifter til å bruke musikk i sin virksomhet. Opphavere og musikkforlag vil ikke kunne dokumentere sine tap i sine regnskaper før om minimum 6-12 måneder overfor eksempelvis NAV eller ordningen for små og mellomstore bedrifter. Dette gjør at dagpengeordningen og ordningen for små og mellomstore bedrifter ikke treffer opphavere og musikkforlag, slik de er utformet i dag.

Undersøkelsen "Kunstens autonomi - kunstens økonomi" viser også at bare 25% av økonomien for opphavere går gjennom TONO³. Musikkforlag er i samme situasjon. Det gjelder salg av noter og store rettigheter som musikkdramatikk og synkroniseringsrettigheter m.m. Også disse pengestrømmene er trege og tap i disse pengestrømmene vil heller ikke realiseres før om lang tid, og TONOs medlemmer faller derfor ikke inn under noen av ordningene som nå er opprettet.

Forslag til løsning

På vegne av opphavere og musikkforlag foreslår vi en fondsordning som kompensasjon for tapte vederlagsinntekter. Fondet kan forvaltes av TONO etter kriterier utarbeidet av Kulturdepartementet (som er TONOs tilsynsorgan) og TONO i fellesskap. Fondet skal sikre at opphavere og musikkforlag blir kompensert på en forsvarlig og rettferdig måte, på bakgrunn av grundige tapsanalyser, og der det skal påses at ingen blir kompensert for det samme tapet gjennom flere ordninger. TONOs styre, kontrollorganer og ekstern revisor vil naturligvis påta seg å være garantister for at disponeringen av et slikt fond blir transparent og åpent for innsyn. TONO vil ikke trekke administrative kostnader i forbindelse med administrasjonen av et slikt fond.

Utrekninger og dokumentasjon vedlagt.

³ [Kunstens autonomi og kunstens økonomi](#) (2015), utredning for Kulturdepartementet

Konsekvenser ved bortfall av konsertinntekter

Konserter og festivaler er blant de mest populære kulturtilbudene i befolkningen. 2/3 av alle nordmenn sier at de har vært på minst én konsert det siste året, og konsertenes plass i befolkningens kulturbruk har manifestert seg i solide tall for bransjen. Inntektene fra konsertvirksomhet har i gjennomsnitt vokst med ni prosent årlig i perioden fra 2012, og i 2018 utgjorde inntektene drøye 2,8 milliarder kroner⁴. Dette utgjorde 60 prosent av de samlede inntektene i musikkbransjen. Denne bransjen var blant de første til å bli rammet av Covid-19-utbruddet og antas å være blant de aller siste som skal kunne åpne opp igjen.

For skapere og utøvere utgjør konsert- og festivalvirksomhet den desidert største inntektskilden fra musikkrelatert virksomhet; i snitt mer enn 50 prosent. For enkelte artister og band kommer mellom 70–90 prosent av omsetningen fra konsertvirksomhet (inkludert eventer). Av dette mottar artistenes apparat og støttespillere prosentsetser som vederlag for sitt arbeid. For perioden fra mars til september er inntektstapet for norske artister, management og bookingbyråer beregnet til å være én milliard kroner. Det er et vesentlig poeng her at dagpengeordningen til frilansere og selvstendige næringsdrivende verken dekker artistens forventede inntekt fullt ut eller sørger for at leddene bak artist har inntekt. Når all fysisk konsertvirksomhet er forbudt, nærmer inntektstapet for flere av disse aktørene seg 100 prosent.

Et annet ledd i næringskjeden for live som ble fratatt hele sitt inntektsgrunnlag da forbudet mot konsertvirksomhet kom 12. mars er aktørene innen sceneteknisk produksjon. Dette er en del av bransjen som har relativt høye løpende kostnader som ikke kan fjernes ved redusert drift, definert til ca. 30 prosent av bedriftenes totale omsetning. Den tapte omsetningen i perioden mars til september for medlemmene i BFSP er estimert til ca 1 milliard kroner, og medlemmene har i snitt likviditet til å holde ut til september selv med kompensasjonsordningen for næringslivet slik den er innrettet i dag.

Kulturrådets arrangørutredning⁵ slo fast at gjennomsnittskonserten i Norge går i minus. Festivalsesongen er imidlertid med på å finansiere tusenvis av store og små konserter gjennom hele året, samt gi inntekt til en rekke underleverandører i hele landet. Dette er en bransje med stor reinvesteringsgrad. En rekke helårsarrangører arrangerer festivaler for å finansiere helårsdriften. Og de artister som til enhver tid er lønnsomme er med på å finansiere investering i å utvikle nye band og artister. Nå ser investeringskapitalen for de kommende årene ut til å forsvinne. For mange aktører vil det med dagens situasjon være tilnærmet umulig å få de ansatte tilbake i fullt arbeid etter Covid-19, samtidig som det vil være helt umulig å fortsette med de nødvendige investeringene i både nye og eksisterende prosjekter. Dette vil uten tvil svekke norsk musikk og kulturnæringens posisjon både nasjonalt og internasjonalt.

Selv om flere av krisetiltakene fra regjeringen og Stortinget bidrar til å avhjelpe noen av aktørene i næringskjeden for live så er vi fortsatt langt unna å kunne holde alle leddene flytende gjennom denne krisen. Kompensasjonsordningen for arrangører treffer ikke godt nok og ivaretar heller ikke næringskjeden bakover. Uten disse aktørene vil norske scener fortsette å stå tomme, også etter Covid-19.

⁴ [Kunst i tall 2018](#) (2019), utarbeidet av Rambøll Management Consulting på oppdrag fra Kulturrådet

⁵ [Engasjement og arrangement – Ei bok om konserter og konsertarrangering](#) (2019), utarbeidet av Telemarksforskning på oppdrag fra Kulturrådet

Forslag til løsninger:

- Sikre størst mulig grad av forutsigbarhet. I den uforutsigbare situasjonen vi er i nå må myndighetene være tydelige der de kan, da usikkerhet kan skade arrangørens relasjon til samarbeidspartnere, underleverandører og publikum.
- Sikre en forlenget, utvidet og forbedret kompensasjonsordning for kunst- og kultursektoren som ivaretar hele verdikjeden.
- Sikre en kompensasjonsordning for virksomheter som ikke er skattepliktige og dermed faller utenfor dagens kompensasjonsordning for næringslivet.
- Sikre at virksomheter som har store sesongvariasjoner i inntekter og kostnader ivaretas bedre. Mange er avhengige av inntekter fra for eksempel sommersesongen for å kunne overleve resten av året.
- Sikre en utvidet og forbedret kompensasjonsordning:
 - til å gjelde perioden hvor vesentlig redusert omsetning er tilfelle, selv om det vil gjelde ut i 2021 og mulig 2022
 - hvor alle aktører med konsertarrangører som primærkunder blir inkludert i foretak som er pålagt å stenge, og kan få kompensasjon fra modell 1
 - hvor andel av kostnader inkludert avdrag i forbindelse med lån dekkes, ikke kun leasing
 - hvor felleskostnadene ved leie av lokaler dekkes, ikke bare selve husleien.
 - hvor regnskapskostnader ved intern regnskapsføring dekkes, ikke kun ekstern
- Sikre lønnstilskudd til bedrifter i form av beredskapsbemanning og til opptrapping når Norge begynner å åpnes opp igjen, så bedriftene kan yte service overfor publikum, planlegge fremtidige arrangementer, samt utvikle nåværende og fremtidige artister.
- Sikre fritak for arbeidsgiveravgiften (AGA) i en kortere fase under oppstart slik at lønnskostnadene reduseres til normal drift er på plass igjen.

Konsekvenser ved bortfall av salgsinntekter

For at innspilt norsk musikk fortsatt skal kunne nå sitt publikum seg er det sentralt at plateselskap har mulighet til fortsatt å utvikle, finansiere, markedsføre og promotere ny norsk musikk.

Plateselskapene er i stor grad også avhengig av andre inntektsområder enn strømming. Dette er inntektskilder som rammes direkte av koronasituasjonen: Salg av fysiske produkter, andel av konsertinntekter, forlagsinntekter, synkronisering og innkopieringsinntekter fra film og TV, i tillegg til vederlagsinntektene som er omtalt tidligere i dette dokumentet.

En radikal nedgang eller bortfall av disse inntektene vil store økonomiske utfordringer for mange, både små og større selskaper. For selskaper som jobber internasjonalt har eksport stoppet opp. Konserter/turneer i inn- og utland er den kanskje viktigste markedsføringskanalen også for innspilt musikk, og denne kanalen er nå stengt.

Alle artister/opphavere som rammes av avlysninger under denne krisen, vil møte et rammet produksjonsmiljø med svekkede muligheter til å investere i nye produksjoner som igjen vil påvirke fremtidige inntekter. Vi ønsker å sikre at norske plateselskaper gies mulighet til å ivareta og videreutvikler norsk musikkproduksjon, og derigjennom sikre inntekter for norske plateselskap, utøvere og opphavere.

Norsk innspilt musikk er allerede er i en krevende situasjon, og rapporten Hva nå - digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje⁶, viser at norskandelen av musikkforbruket i Norge går ned.

Forslag til løsninger:

Tiltak 1: Ekstraordinær bevilgning til nye innspillinger

Det etableres en ny støtteordning på MNOK 30 i Revidert Nasjonalbudsjett, som tildeles prosjekter som kan gjennomføres i løpet av 2020. Dette vil sette opphavere/artister og selskaper i stand til å bruke kreativitet og energi på innspillinger, i en tid hvor alt av konsertarrangementer er avlyst. Når krisen er over har man benyttet tiden til å ferdigstille mye god og ny norsk musikk, og kan gjenoppta konsertvirksomheten – også for å markedsføre nye innspillinger. Vi foreslår at denne tilskuddsordningen administreres av Music Norway.

Tiltak 2: Publiseringstøtte

Publiseringstøtte til nye norske utgivelser økes med MNOK 30 i RNB 2020. Videre at den økes til MNOK 50 fra og med statsbudsjettet 2021. Publiseringstøtten fungerer godt og bidrar til opprettholdelse av en god og bred norsk musikkproduksjon, men er for liten: Det er stadig (for) mange kvalitetsproduksjoner som ikke får tilskudd, og ordningen er dermed lite forutsigbar, og overlater i for stor grad risikoen ved større produksjoner til utgiver. Denne risikoen må ned, spesielt i en tid hvor robustheten blant norske selskaper er synkende – av grunner nevnt ovenfor. Publiseringstøtten ivaretas av Kulturrådet.

⁶ [Hva nå - digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje \(2019\)](#), Utarbeidet av Menon / BI:VCCI på oppdrag fra Kulturdepartementet.

Musikkindustriens Næringsråd som rådgiver

- MIR er opptatt av at musikk- og kulturbransjen blir hørt. Vi registrerer at regjeringen har invitert til innspillsmøter for fremtidens arbeidsmarked og investeringer. Musikkbransjen vil gjerne bidra i dette arbeidet og kan stille med fagekspertter som kan gi innspill fra vår sektor.
- MIR kartlegger konsekvensen for alle våre medlemmer. BI:CCI skal i april/mai utføre en større spørreundersøkelse blant MIRs medlemsmasse for å kartlegge konsekvenser av pandemien covid-19 for norske utøvere, opphavere, arrangører og rettighetsforvaltere.
- MIR er opptatt av at betalingsmodellen for fremføring av musikk på digitale plattformer reguleres og hensyntar eksisterende avtaler mellom de som har rettigheter i verkene som fremføres. MIR utarbeider nå en bransjestandard for vilkår som vi ber alle tilbydere av strømmekonsserter forholde seg til.
- MIR har bidratt til å utvikle [musikkhjemmekontoret.no](https://www.musikkhjemmekontoret.no) som rådgir musikkbransjen på de utfordringer de står ovenfor ifb covid-19.

For ytterligere kontakt:

Torbjørn Valum, Rådsleder MIR / 977 18 676 / torbjorn@musikkindustrien.no

Kathrine Synnes Finnskog, Direktør Music Norway / 906 91 318 / kathrine@musicnorway.no

Edvard Værland, PR Music Norway / 450 13 227 / edvard@musicnorway.no

Vedlegg:

[01 GRAMO - Tapsanalyse annen offentlig fremføring](#)

[02 GRAMO - Estimert inntektsreduksjon](#)

[03 TONO - Tapsanalyse fremføringsinntekter](#)

[04 TONO - Bortfall av vederlagsinntekter for TONO](#)

[05 BFSP / NEMAA - Leverandører til konsertarrangører](#)